Anul al 55-lea 10 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 10 Pagini Nr. 101 Marți 12 Aprilie 1938
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
P

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN
DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Generalizarea controlului financiar

Intensificarea și adâncirea controlului financiar public, pe care le-am cerut cu insistență de câte ori s'au produs cazuri de risipă și de fraudă în banii statului și prin urmare în banii contribuabililor, au găsit în opinia publică ecoul pe care l-am constatat deunăzi.

Desigur că ravagiile cataractei de cheltueli inoportune sau nesincere și de sustrageri de diferite proporții vor scădea în măsura în care ofensiva pentru cruțarea imenselor fonduri strânse cu atâtea jertfe va funcționa mai hotărît și mai întins.

Ce se cere însă acestei asanări în primul rând este împiedicarea risipei și a fraudei.

Constatarea și sancționarea lor sunt departe de acea „restitutio in integrum" ce se impune și de acea exemplaritate ce se așteaptă.

Deci o înlăturare energică și generală a schimbărilor de destinație ale fondurilor publice în scopuri streine de interesele obștești; o subordonare implacabilă a realizărilor inutile totdeauna și inoportune în vremuri grele îmbunătățirilor indispensabile pentru apărarea statului, pentru asigurarea sănătății populației lipsite de mijloace în condițiuni cât mai bune și cât mai puțin costisitoare, pentru înzestrarea învățământului cu tot ce este necesar misiunii sale atât de importantă.

Această deviză trebue însă să conducă nu numai în ce privește bugetele ministerelor și ale serviciilor aflate sub conducerea sau sub controlul statului, ci în toate administrațiile cu caracter public, cum sunt județele și comunele.

S'au pomenit în timpul din urmă cazuri de cheltueli exorbitante față de rezultatele obținute, de investiri pe cât de mari pe atât de lipsite de folosință din cauza precarității lucrărilor săvârșite.

Aspectele risipei însă, care capătă caracter de fraudă când este combinată cu rea credință și cu profituri personale, sunt nenumărate.

Astfel, spre a vorbi numai despre unul din ele, cine ar putea tăgădui că sunt incalculabile pierderile cauzate de o rețetă aplicată fără riscuri și sancțiuni în cele mai multe municipalități?

Ea consistă în a întreprinde mari lucrări de pavaj, apoi a le strica pentru canalizări, a le reface pe urmă spre a le strica din nou pentru electrificare, și așa mai departe. Ușor de înțeles dar greu de îndurat toate ponderabilele și inponderabilele câștiguri înlesnite de diferite comisii pentru planuri, pentru caete de sarcini, pentru licitații, pentru recepții, etc. Dovada o prezintă în proporții de speriat averile făcute de azi pe mâine de participanții la aplicarea acestei vechi și sinistre rețete.

Ce să mai vorbim de imobile dărâmate nu pentrucă n'ar mai fi utilizabile, dar pentrucă noulle construcțiuni, mai totdeauna inferioare chiar dacă par superioare, implică aceeași pluralitate de activități mai des interesate decât dezinteresate.

Toate aceste năravuri ale pământului în materie administrativă trebue să fie combătute efectiv și, repetăm, nu numai prin constatări tardive și de cele mai multe ori ireparabile, ci printr'o împiedicare hotărîtă, tenace, fără excepții, fără milă, — sentiment admisibil și obligatoriu numai față de banul public, care este banul contribuabilului.

Dezarmarea

de EM. HAGI MOSCO

De obicei glumele se nasc în clipe vesele și n'au viață lungă; odată făcute ele sunt date uitării. Totuși, există o glumă oficială de totdeauna, îmbrățișată de întreaga omenire, sinistră prin lipsa ei de sinceritate, aceea a *dezarmării generale* sau utopia utopiilor. Dacă, prin absurd, această dorință s'ar împlini, lumea s'ar crede scăpată de nevoi și ajunsă în vârsta de aur dătătoare de belșug și liniște. De fapt, această împlinire, atât de potrivnică naturii însăși, ar aduce după sine încetarea unei întinse activități de pe urma cărela — oricât de paradoxal s'ar părea aceasta — trăesc milioane de oameni, comanditari, inventatori sau lucrători.

Apărarea unei țări nu înseamnă numai fabricarea de armament. Mai sunt pe lângă ea încă atâtea alte numeroase fabricate de alt soiu de care acea apărare are nevoe. Pe scurt, dezarmarea ar distruge o bună parte din comerțul unei țări fără a schimba acea țară într'o Arcadie fericită. Mai straniu, însă, este faptul că sprijinitorii acelei idei, oricât de umanitară ar fi ea, sunt încredințați de neputința desăvârșirii ei și totuși își fac din ea un crez în care nu numai că nu cred, dimpotrivă chiar, cată să amăgiască pe alții. Nici când nu s'a văzut ca în zilele noastre o mai aprigă goană după înarmare. Biata Liga Națiunilor, ajunsă birou de înregistrare a faptelor împlinite, își oglindește, în apele Lemanului, fața sbârcită înainte de vreme, și se miră că fără învoirea ei se fac războaie și ocupări de țări, după cum cocoșul din Chantecler este uimit că soarele poate răsări și fără de cântecul lui.

Înșirarea sumelor din bugetele apărării naționale ale tuturor țărilor ar fi prea lungă, dar nebunia înarmării, sau mai bine călcarea fățișă a trâmbițatului principiu al dezarmării, nu mai poate fi stăvilită.

Rusia sovietică, țara care zice că-și întemeiază principiile de viață numai pe democratism și umanitarism, țară fostă dușmană a autocratismului și a militarismului, „pionier al păcii" potrivit proaspetei declarații a d-lui Litvinov, avea în 1937 înscrisă, în bugetul armatei, suma de 20 miliarde 102 milioane 240 mii ruble, cu un spor de peste 5 miliarde asupra bugetului din 1936. La aceste 20 miliarde se mai adaugă 2 miliarde jumătate ruble date comisariatului industriei apărării. Fără a mai vorbi de alte sume de bani cu care este înzestrată industria grea, înarmarea Sovietelor costa anul trecut (fără îndoială astăzi mai mult) în cifră rotundă, suma de 22 miliarde 500 milioane ruble, sau aproape 25 la sută din întregul buget, sau cam de 28 de ori întregul buget al țării românești.

Franța prin glasul d-lui Marchandeau, ministru al finanțelor în fostul guvern Chautemps, cerea Camerei în luna trecută ca, în afară de cheltuelile extraordinare de înarmare de 3 miliarde 150 miloane franci, pe primele trei luni ale anului, să se facă o sforțare, acordând pentru întregul exercițiu financiar încă 15 miliarde franci.

D. Chamberlain, în expunerea făcută la începutul acestei luni în Camera comunelor, vorbind despre apărarea teritoriului britanic și despre îndatoririle de ajutorare a altor țări, arată că sumele cerute de împlinirea planului de înarmare, hotărîte la un miliard 500 milioane de lire sterlige, nu mai ajunge acum, și că nu trebue să se mire nimeni că va fi nevoe de sporirea ei la o sumă *mult mai mare*. Fără îndoială că această grea împovărare a bugetului statului este urmarea unei încercări de politică de dezarmare care, pedeoparte, a lipsit Anglia de sprijinul unei înarmări puternice, pe dealta, din această pricină, a îngăduit desfășurarea atâtor întâmplări al căror sfârșit nu poate fi încă prevăzut.

Iată trei țări mari cari oficial doresc pacea, se declară pentru dezarmare și totuși își sporesc bugetul de înarmare într'o măsură necunoscută până astăzi. Fără tăgă-

(Continuare in pag. 2-a)

Deschiderea expoziției de covoare la Casa Femeii

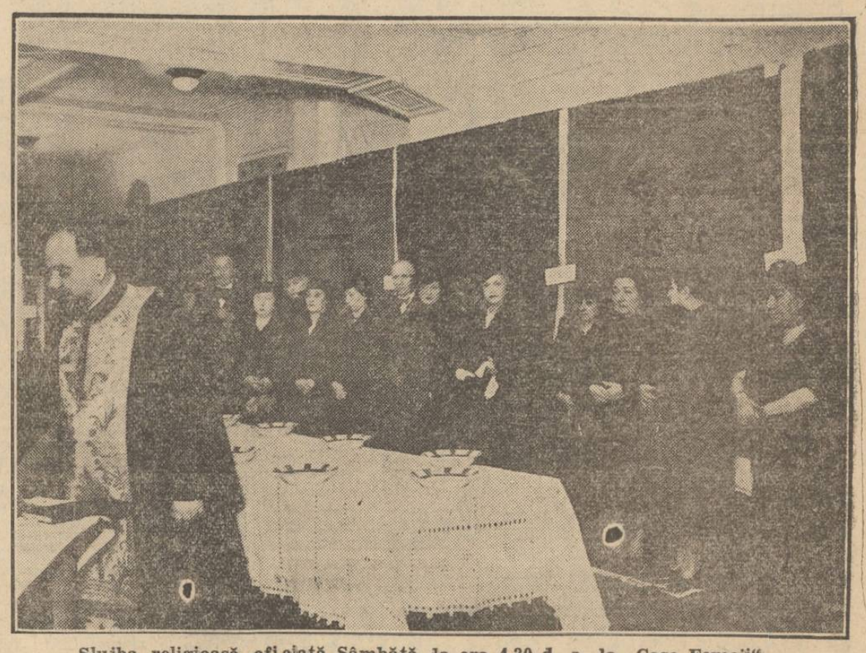

Slujba religioasă oficiată Sâmbătă, la ora 4.30 d. a., la „Casa Femeii"

Zăpadă în Serbia de sus și în Muntenegru

Belgrad 9 (Rador). — După mai multe zile călduroase de primăvară, temperatura a scăzut mult în câteva regiuni din Iugoslavia și a nins în Serbia de sus și Muntenegro.

In Bosnia, troenele de zăpadă împiedică circulația.

xxx●xxx

Principele Bernard al Olandei, la Palermo

Palermo, 9 (Rador). — Principele Bernard, soțul principesei Iuliana a Olandei, se află actualmente la un hotel de aci, împreună cu mai mulți prieteni.

Prințul are intenția de a face ocolul insulei cu automobilul.

xox

Ingropat de viu

Satu-Mare, 7 Aprilie

O impresionantă nenorocire s'a întâmplat în comuna Rus (Satu-Mare), în următoarele împrejurări:

Gavrilă Pop, în vârstă de 17 ani, plecase împreună cu alți trei consăteni să aducă o căruță cu lut dela o râpă din marginea comunei.

In timp ce săpau, malul s'a surpat, acoperind pe nefericitul flăcău și îngropându-l de viu.

Cum ceilalți săpau la vre-o cinci metri depărtare de el, au scăpat teferi.

Pop Gavrilă a fost desgropat de tovarășii săi, însă orice ajutor a fost de prisos, deoarece murise înăbușit sub greutatea pământului.

Șeful postului de jandarmi din comună a deschis o anchetă.

xxx●xxx

Alte atentate teroriste în Palestina

Ierusalim 9 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." anunță:

Primarul din Nablus, partizan al cercurilor britanice, comisarul regiunii Nablus și un polițist englez au fost atacați cu focuri de armă pe șoseaua dintre Nablus și Tallosa.

In cursul luptei dată între membrii escortei celor trei reprezentanți ai autorității și agresori, două persoane au fost omorâte și trei rănite. Deasemeni a fost grav rănit polițistul englez Charleston.

*

Ierusalim 9 (Rador). — Un ofițer britanic din aviație a fost împușcat azi dimineață de un arab pe aerodromul din Rameleh.

xxx●xxx

Unde e fostul ministru sovietic la Sofia?

Sofia, 9 (Rador). — *Presa comentează dispariția fostului ministru al Uniunii Sovietelor la Sofia, d. Raskolnikov, fără a aduce însă noui lămuriri.*

El a fost văzut pentru ultima dată, Duminică, la Budapesta, într'o agenție de voiaj și de atunci i s'a pierdut urma. Legația sovietică din Sofia continuă a afirma că fostul ministru a plecat la Moscova, via Budapesta - Varșovia. Totuș, cercurile diplomatice n'au cunoștință de trecerea sa prin Polonia.

Mari inundații în Statele-Unite

New York, 9 (Rador). Ploile torențiale căzute în ultimele zile au agravat inundațiile din statele Alabama și Georgia, unde până acum s'au înecat peste 30 persoane.

Apele fluviului Alabama amenință capitala Montgomery, cu o populație de 60.000 oameni.

A fost luată de ape o casă din localitatea Whitestone (Georgia). Cu această ocazie, s'au înecat 10 copii și trei persoane adulte. In orașul Pampa, din statul Texas, 8 persoane au fost îngropate sub dărâmăturile unei case surpată din cauza apelor.

*

Washington, 9 (Rador). — După indicațiile Crucei Roșii, uraganele, viscolele și inundațiile, care au bântuit în ultimul timp sudul și centrul Statelor Unite, au provocat moartea a 32 de persoane. Intre 28 Martie și 7 Aprilie au mai fost și 612 răniți.

Statele cele mai încercate sunt Alabama, Georgia, Louisiana, Kentucky, Illinois, Kansas, Mississipi, Arkansas și Ohio.

Groaznică nenorocire la o carieră a societății „Reșita" în „Valea Domanului"

Oravița, 8 Aprilie

In noaptea de 7 Aprilie s'a întâmplat la cariera de piatră „Valea Domanului" o groaznică nenorocire în următoarele împrejurări.

Muncitorii Gheorghe Jurchescu din Ferendia Severin, Petru Lepa zis Dumbrăvan, Ion Lepa zis Dumbrăvan și Alexandru Dănilă, aceștia trei din urmă din comuna Gârliște (Caraș), cari lucrau la numita carieră, s'au dus în cabana de lângă carieră să se culce.

Ei aveau asupra lor o cantitate de 5 kgr. dinamită, din cantitatea pe care o foloseau la lucrările în carieră.

Această dinamită fiind cam înghețată, unul dintre muncitori a pus-o lângă sobă să se mai dezghețe.

După aceea, lucrătorii s'au culcat și au adormit.

Dinamita încingându-se, la un moment dat ea a făcut explozie.

Cabana a fost aruncată în aer, iar cei patru muncitori au fost prefăcuți în bucăți.

D. Beck și-a contramandat vizita în Suedia și țările baltice

Berlin, 9 (Radio Central). — *Agenția „Ost Europa" anunță din cercuri bine informate din Varșovia, că vizita proiectată de d. Beck, ministrul de externe al Poloniei, în Suedia și țările baltice, a fost contramandată.*

Motivul amânării e că în urma reluării relațiilor diplomatice dintre Polonia și Lituania, principala preocupare a d-lui Buch e normalizarea relațiilor dintre cele două țări.

Germania vrea să pună mâna pe soc. petrolieră „Royal Dutch"?

Paris, 9 (Rador). — Agenția „Havas" transmite:

„Poate oare Reichul să pună mâna pe Royal Dutch?"

Acesta este titlul unui articol publicat azi de „Figaro".

Ziarul scrie între altele: Autoritățile național-socialiste au deschis casetele clienților evrei din băncile vieneze și au confiscat toate acțiunile lui Royal Dutch, aflate în posesia acestor clienți. Nu se cunosc motivele acestei măsuri, dar se poate pune întrebarea dacă nu cumva Reichul se gândește să pună mâna pe această puternică societate petroliferă.

Avion militar englez dispărut

Londra, 9 (Rador). — O telegramă din Singapore arată că un avion britanic de bombardament cu trei motoare lipsește la apel încă de Luni.

El plecase dela Senetar, unde staționează vreo sută de avioane de bombardament.

O escadrilă de 30 de avioane militare engleze a căutat zadarnic avionul pierdut.

Autoritățile au ajuns azi la încheerea că atât avionul, cât și cele trei persoane depe bordul lui trebue să fie considerate pierdute.

Gabriele d'Annunzio

de GR. TRANCU-IAȘI

Moartea — Nontivoglio[1]) — pe care poetul a exaltat-o s'a oprit la Gardone.

Poetul o adăsta.

Era gata.

Se temea numai de moarte cu încetineala și cortegiul ei uricios.

A fost lovit după aspirațiile sale stoice.

Visa să moară disolvat într'o baie corosivă sau aruncat de Piccard ca un sac cu „lest", în ghiața polară, într'un sicriu sfărâcitor care, ar fi protejat trupul pentru eternitate sau să atingă fundul mării într'o sferă de aluminium cu care se studiază peștii.

Moartea a ales pentru el cadrul muncii în care de zece ani o aștepta!

Celelalte acte ale piesii jucate în viața lui și le-a ales, și le-a croit, le-a modelat:

Paris, Roma, Fiume, Vittoriale.

Actul al cincilea însă l-a pregătit destinul. La masa de lucru acest „print al vieții" moare pe baricade în „grandoare și fantezie".

D'Annunzio a fost rând pe rând un Tristan, un Amfortas, un Siegfried care și-a interpretat rolurile pline de voluptate, eroism și reverie.

Iubea... marea, cerul, florile, femeile, muzica.

Muzica! In Constituția din Fiume îi asigura un loc important.

„Nu e dragoste mare decât la umbra unui vis mare". *spunea d'Annunzio și totuși...*

Prin degetele descărnate ale acestui vechi ascet, care în prima și ultima pagină scrie sentința desnădejdii:

„L'amore non è amato"[2]).

Omenirea se agită, se urăște. El care a iubit atâta!

I-au vecheat catafalcul statuile lui Michel Angelo.

Își odihnește capul pe perna acoperită cu fanionul sborului asupra Vienii.

E acoperit cu o cuvertură ornată cu desenuri care reprezintă soarele pe care d'Annunzio îl numea „visurile curate".

La înmormântare aviația italiană i-a aruncat din sbor jerbe de lauri, orga a executat motive din Beethoven pe care îl iubea atât.

21 lovituri de tun.

Muzica a cântat „La Giovinezza".

Viața care începea cu „Infanzia Abruzzese" și se încheie cu „gloria del Vittoriale".

Dar pentru eroi moartea nu e un sfârșit, e un început.

Pentru d'Annunzio s'ar putea spune e o... continuare.

Va rămâne tot Vittoriale adăpost complicat, plin de simboluri și de devize, de coloane de onyx, de jad și de marmoră.

1. Nu te vreau.

2. Dragostea nu e iubită.

(Continuare in pag. 2-a)

Greva coaforilor din Varșovia

Varșovia, 9 (Rador). — Peste 3.000 de lucrători coafori din Lodz au declarat grevă.

Patronii au înlocuit personalul în grevă.

xxx●xxx

FILME

Petrecere la toartă.

Se mănâncă, se bea, și — singura plictiseală — se toastează.

Pe când vorbea un mosafir despre tinerii din vremea lui, cari făceau loc în tramvai doamnelor și bătrânilor, troznește ceva.

— Semn rău! exclamă cineva.

— Nu este adevărat! Orice mobilă nouă se răstește din când în când la cei cari stau pe ea prea mult! glumește unul, vizând pe gazdă, care începuse să căsce.

— Așa este! aprobă majoritatea, de teamă să nu înceteze defilarea sticlelor cu guler poleit.

— Vă înșelați. Vă pot dovedi imediat că există și „semne".

Și, deși neinvitat de nimeni ca să strice cheful adunării, invitatul povestește:

— Era pe vremea când începuse cascada falimentelor. Soția mea, — este de față și poate da mărturie — avea două milioane la o bancă. Odată, pe când mâncam, auzim un zgomot în salon. Crăpase o oglindă venețiană, moștenire dela mama ei. Ceva cum nu se mai lucrează astăzi. Tristă, îngândurată, ea își puse pălăria. „Mergem să ridicăm banii!". „De ce? Dobândă bună, bancă sigură, nu retrage nimeni de-acolo". Ea n'a vrut să cedeze. Eu m'am supus. Și am scos depozitul. Mi-aduc aminte că am dat dobânda pe etola de vulpe argintie... E dincolo pe divan... A treia zi, banca s'a prăbușit".

— Să se mai prăbușiască niște sticle d'alea! strigă un musafir, ca să refacă dispoziția mesenilor gânditori.

Don José

Nu se știe nimic de soarta unui aviator plecat din Buzău spre Brașov

Buzău, 9 Aprilie

Eri dimineață, adjutantul șef Nicolae P. Nicolae, din școala de perfecționare pentru piloții de război din Buzău, a decolat de pe aerodromul școalei, cu un avion tip „Hanc Nr. 9", cu destinația Brașov, având ca pasager pe d. Ioan Bradea.

El trebuia să sosească la Brașov cel mai târziu la ora 12. Potrivit instrucțiunilor aviatice, sosirea avionului trebuia comunicată în cel mult 24 ore.

Comandantul școalei din Buzău neprimind în acest timp comunicarea, a început să facă investigațiile necesare.

Aștă seara, Brașovul a comunicat că avionul încă n'a sosit.

Se bănuește că a aterisat forțat, din cauza furtunei întâlnită în drum, sau că s'a produs un accident în munții Buzăului.

S'a intervenit la posturile de jandarmi din direcția în care plecase avionul.

Adjutantul Nicolae P. Nicolae era un bun pilot de vânătoare.

SCRISORI DIN LONDRA

SITUAȚIA FINANCIARĂ

de AUGUR

Londra, Aprilie

Conturile vistieriei britanice sunt atât de bine ținute, încât de pe acum cunoaștem rezultatele exercițiului bugetar încheiat la sfârșitul lui Martie. Ca totdeauna cifrele arată puterea economiei naționale. Dar mai arată și altceva. Cu toată sforțarea făcută pentru înarmări, situația bugetară rămâne stabilă și chiar pentru ca excedentul activ să nu fie prea mare, ministrul de finanțe a procedat în ultima săptămână a lunei Martie la o cheltuială masivă pentru înarmări. Intr'o singură săptămână 26.000.000 lire sterline au grevat deodată acest buget. Marea Britanie e singura țară din Europa care poartă cu ușurință povara apărării naționale. In acest sens, ea mai e capabilă de o sforțare și mai mare ,fără ca viața națiunii să sufere prea mult.

RELAȚIILE CU SOCIALIȘTII

Partidul socialist în Camera comunelor face tot felul de sforțări copilărești, spre a pricinui cu orice preț încurcături guvernului. Bunăoară războiul civil din Spania dă prilejul de a pune întrebări nenumărate, dar mereu inutile, pe cari, primul ministru le tratează cu un dispreț nedesmințit.

In acelaș timp însă guvernul menține relații destul de bune cu asociațiile profesionale atât de puternice în Anglia. In curând se vor termina negocierile întreprinse de primul ministru cu reprezentanții patronilor și muncitorilor din industria armamentului.

Spre a activa lucrările necesare pentru înarmare, guvernul cere o sporire a duratei muncii săptămânale, precum și munca de Duminică. Deasemenea este necesar să se sporească numărul lucrătorilor întrebuințați și mai ales numărul ucenicilor. Se știe sforțarea făcută de trade union-urile britanice ca să micșoreze numărul orelor de lucru, sporind în acelaș timp salariile. Organizațiile muncitorești au rezistat totdeauna la o diluare prin introducerea unui număr nelimitat de noui ucenici. Deasemenea rezistența lor a fost foarte mare față de transferurile arbitrare de lucrători dintr'un centru industrial într'altul, în interesul unei împărțiri raționale a comenzilor.

Dar situația e socotită atât de critică, încât trade union-urile par gata să treacă peste aceste cereri ale guvernului și ale patronilor, cu condiția totuși ca salariile să nu fie micșorate și ca profitul industriașilor de armament să fie limitate printr'un act legislativ. Conversațiile în curs arată că cele două partide par însuflețite de același spirit de înțelegere și că problemele organizației industriale ale producției armamentelor sunt socotite exclusiv din punct de vedere practic fără ca să fie nevoe de o intervenție a chestiunilor de ordin politic. Este sigur că opoziția trade union-urilor față de politica externă a guvernului e departe de a fi atât de violentă ca aceea de care dau dovadă politicienii socialiști cari figurează în Camera comunelor.

(Continuare in pag. 2-a)

Fanfara românilor din Șercaia (Făgăraș)